

les raboses, Bielsa, 1965). *Matot*.

Matissa val. Nord, en diverses accs.: a) planta silvestre concreta (Arenys d'Algars, *DAG.*), que a Tales m'enumeraven entre el *cerver* o *margecerver* i la botja cruixidella o estepa negra, i a Canet lo Roig, la Salzadella i Traiguera m'explicaven com a denominació de les mates de lentiscle (que fan el fruitet dit *lentiskle*), 1961; b) 'estesa de matetes d'herba': «abrahonats, com dos gossos / de presa --- / ab fort pantaix esbafeguen / --- / en semblant revolcadissa, / xafen tota la *matissa* / velluntor ---», GaGirona (*Seidia*, 203), «en el blau velluntor del romani florit, i en les *matisses* d'olorós espígol que creixen ça i enllà», Sánchez Gosalbo (*BSCC* xv, 255); c) 'ram, pomell': «qui dels dos fea una *matissa* més bonica i de més olor», id. (*Bolanga de Dim.*, 73).

Matissal «clapa de sembrat», Urgell (Agramunt, Guissona, *Bolleti del Dicc. L. C. IX*, 297), però en el Migjorn val. 'clap, mates embardissades' (*Coveta 'l matisál*, a Castell-de-Castells, 1963). +*Matisser* «algun conreu --- ha esdevingut un *matisser*, sobretot ple de ginesteres» anotava Amigó a la Vall de Camprodon (monografia de Vilallonga, 1970, § 344), i encara que ho rectificà damunt com a *matassar* (sens dubte perquè només això trobava en el dicc.), puc donar fe que *matisé* és el que se sent més o menys a tot el NE. del Princ.; «les punxes d'argelaga que 't pessiguen marxant pel mig dels *maticers*», Coromines (*Presons Im.*, p. 37); *emmatissar* 'embardissar, internar entre matam': «algun qu' altre ferit qu' havian quedat a dalt o penjavan *emmatissats* pels rellexos de la cinglera», MrnVayreda (*Puny.*, t. XXI, 314 (243)). *Matissar* men., ripoll. *Matassar* [*DAG.*], *matassera*. *Emmatassat*, *emmatat*. +*Esmatassar* 'tallar sense arrancar-la l'arbúcia del bosc, bardisses, plantes i herbes que es poden tallar amb dall', *CostManc.* (t. 127) (ço que és més conegut com *estassar*); *esmatissar* [*DOrt.*].

Mateguer (VCatalà), *mategal*, *remateguer*; però el que se sent a tot Ribagorça és +*matiguer*, si bé en general ho he sentit aplicat al *matissar* de boixos: *matigé* V. de Boí [1953]; *Lo matigé* de Vinyal, és entre aquest poblet i Montanui (Ginast, 1957); «pedazo de monte bajo cubierto de boj», Benasc («aixo *matiguero* yei moltes perdius», Ferraz, p. 77) i ja ho trobo sovint en docs. de 1536: «un *matiguero* al pie de una lleriza» (bis), «subiendo --- azia la sierra de Chia --- por una cuesta de una *m.* y por debajo de unos bancales de ---» (en el *Lucero* de Benasc, 1965, pp. 38ss.); en variant pre-catalana *mateguer* V. d'Àneu (*AlcM*). *Matussar* [*matosar*, PnaVic, *DAG.*]. *Matoses*, freqüent com a NL i cogn.

Matoll [*DAG.*, sense documentació; Vogel; Raimon Casellas, *AlcM*]: «penjaven dels *matolls* de l'espadat y se'ls pogué pescar passant-los-hi una haga corredora al coll o a la cama», MrnVayreda (*Puny.*, t. XXI, 319 (247)); no sé si ben entès com «clapa de sembrat» (que *BDLC* ix, 297, atribueix a Vic, Agramunt, Guissona, PdUrgell, Balaguer); *matolla*; en el Flamicell *matull* (= *matiguer* de Boí): «aquell *matull* espés» Pinyana (1957), també V. d'Ager; i *matullada* val.

(*AlcM*); *matollada* («clapa de sembrat» a sis pobles val. des de la Ribera fins a Muro i Calp, *BDLC* ix, 297).

Matullo mallorquí: evident mossarabisme, corresponent al continental *matoll*, al qual equival segons els contextos (a l'inrevés de mata petita que li atribueix *AlcM*): «amagats dins es romaguers i *matullos*», *AMAlcover* (*Rond.*); «els dies que arribaven a la cresta abans de posta de sol, el temps que'l sen Pere parava lloses per dins els *matullos* de l'entorn, me n'anava a descansar sobre l'alt penyal», JnRosselló (*Manyoc*, p. 83). *Matoll* és una formació modelada sobre *manupulum* 'manat' (ll. vg. *manuclu* > *manoll*, cast. *manojo*), i *matullo* és la forma que havia pres en el mossàrab mallorquí (plural àrab **matullūn*, d'on la forma de JnRosselló).

Matoller; *amatollat*; *emmatollat*. *Matorral* no és català; *matorram* (?).

Amatar-se o *amatar* intr. 'aplegar-se (les naus d'un estol)', 'formar com una mata de peix (veg. supra), apinyar-se' (en dos textos del S. XIV, expressió que ja hem aclarit s. v., en el vol. I, 269a13-28), *s'amata* aplicat segons crec al bestiar, expressió recollida al Berguedà (que des d'Àvià transmet JAntCodina, 1958). *Amatat*.

CPT.: Ho sembla *matafocs* «*Cistus Clusii* Dun.» (Serradell, *Sota Terra*, *Cl. Munt.* I, 125), però crec que és més autoritzada la forma *matifoc*: «de masies --- ne trobareu que s'emmotllen talment en la fionjor d'una vessant: la terra les empeny i les falzilles dels marges s'abracen ja amb els *matifocs* de la teulada», PBertrana (*Proses Bàrb.*, 94); i Ruyra, referint-ho a Montnegre de les Gavarres: «*matifoc*: creix a les teulades i parets velles; fa 5 o 6 brins units a la rel, mol sudets, guarnits de fulles de cap a cap i que, al capdamunt, fan una flor groga; sospito que és la planta que en cast. s'anomena *jaramago*, en fr. *sisymbre* i en it. *rocbetta*» (O. C., 867a): com que no s'explicaria la -i-, ni el sentit, amb *mata* ni amb *matar*, degué ser primer *mat-bi foc* 'crema-la' perquè és herba que no serveix de res i abans que esquerdi la construcció la deuen atrencar i cremar (intervenint *mata* només en la pronúncia com a etim. pop.).

Mató: com a massa espessa, compacta, comparable amb *MATTA*, veg. supra (S. xv, *Flos Medic.*, *AlcM*): el val. Fenollar (fi S. xv) li prefereix *brossat* (*Regles d'esquivar*, 110; c. 1700, *DAG.*); *mató*, massa de llet presa: concretí lactis massa; *petit mató*, *matonet* ---, Lacav.; avui no és mot d'ús general, però és el propi del cat. central estenent-se fins a la baixa Segarra («requesón», StaColQ., *BDLC* x, 42) i d'altra banda fins al Pall. superior (Farrera, Tor; a Tavascan en fan fent bullir el xerigot, a Àreu batent la llet abans que es faci formatge, 1932-4), mentre que a Girona diuen *recuit*, en l'tres llocs *brossat* o *brescat* (com a equivalents tots ells, si bé en *DTO*. 1747 i altres punts hi ha algunes distincions, i en el *mató* de *Pedralbes*, tradicional en els afores de Barcelona s'hi posa ou).

Forma que s'havia estès molt, en els països veïns i sobreviu en bastants llocs: Ansó *matón* (o *quallao*,